

TYÖN MURROS

kunta- ja
hyvinvointialalla

osa 1/2024:

KIRJASTOALA

Kirjastojen työ koulujen ja
varhaiskasvatuksen kanssa on
hienoa. Pienille koululaisille
retki kirjastoon on iso asia.

34 miljoonaa
lasten lainaamaa kirjaa (2022)

80 miljoonaa
lainausta yhteensä (2022)

TOP 6 -KYSELYVASTAUKSET:

Merkittävimmät asiat kirjastotyön murroksessa

1. Asiakaspalvelun korostuminen ja asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden huomioonottaminen.
2. Automaatio vapauttaa henkilöstön ajan rutiinistöistä neuvontaan ja asiakkaiden kohtaamiseen.
3. Opastaminen digitaalisten aineistojen käyttöön ja siihen liittyvä osaaminen.
4. Omatoimikirjastojen avulla aukioloaikoja on pystytty pidentämään.
5. Yhteistyö kunnan muiden tahojen kanssa, kirjastojen kesken ja työyhteisön sisällä.
6. Kirjastojen rooli kaikille avoimena palveluna

Tarinoiden kirjastot palvelevat kaikkia

MISTÄ ON KYSE?

Uudet teknologiat ja toimintatavat ovat muuttaneet kirjastolaitosta, mutta julkisista palveluista se on edelleen kenties pidetyin. Työn murroksessa kirjastoala on yksi edelläkävijöistä. Siihen ovat vaikuttaneet mahdollisuus hyödyntää laajasti uutta teknologiaa ja digitalisaatiota sekä poliittisten päättäjien ja kansalaisten vahva tuki.

Vaikka digitaaliset palvelut ovat muuttaneet ihmisten ajan käyttöä ja lukutottumuksia, eivät ne ole vähentäneet lukemaan oppimisen, lukutaidon ja sivistyksen merkitystä.

NÄIN ONNISTUMME

- Otetaan lähtökohdaksi kirjastojen rooli lukutaidon, sivistyksen ja kulttuurin edistäjänä yhteiskunnassa. ”Kehnot kirjastot rakentavat kokoelmia, hyvät kirjastot rakentavat palveluita, erinomaiset kirjastot rakentavat yhteisöjä.”
- Huolehditaan kirjaston toimintaedellytyksistä, sekä tarvittavien osaamisten ja kyvykkyyksien kehittämisestä.
- Vahvistetaan yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Suunnitellaan ja tehdään yhdessä. Kehitetään kokeilemalla.
- Tuetaan henkilöstöä työn muutosten keskellä.

NÄIN RISKI EPÄONNISTUA KASVAA

- Ei ymmärretä kirjaston merkitystä kansalaisten yhdenvertaisuuden, digitaalisten, tiedonsaataavuuden, sivistyksen ja kulttuurin ylläpitäjänä ja edistäjänä.
- Möhlitään viemällä säästöt liian pitkälle. Ei tarkastella prosesseja ja karsita turhaa tekemistä. Ei kuunnella asiakkaita ja arvioida toimintaa.
- Ei kuunnella henkilöstöä. Ei kokeilla, ei kehitetä, ei huolehdi osaamisesta. Unohdetaan asiakasryhmät, jotka eivät ole digitalisaation kehityksessä mukana.

Lähde: Työn murroksen seurantakysely, 2023

MIKÄ SAA AIKAAN MURROSTA KIRJASTOALALLA

- Asiakaskunnan monimuotoistuminen
- Asiakkaiden ajankäytön ja lukutottumusten muutokset
- Toimintaympäristön muutokset ja poliittinen päätöksenteko
- Kirjasto monipuolisena työnteon, opiskelun ja virkistytymisen tilana
- Yhteistyö ja suuntautuminen ulospäin
- Teknologian, digitalisaation ja tekoälyn hyödyntäminen
- Työn fokuksen ja työotteen muuttuminen
- Tarvittavan osaamisen monipuolistuminen
- Muiden kirjastojen kiinnostavat ratkaisut ja esimerkit

Lähde: Työn murroksen seuranta 2023.

YLEISET KIRJASTOT?

Vuonna 2022 Suomessa oli 714 pää- tai sivukirjastoa, 10 laitospöytäkirjastoa ja 124 kirjastoautoa.

JULKAISIJAT

Kunta- ja hyvinvointialuetyöntekijät KT
Julkisen alan unioni JAU
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO
Sosiaali- ja terveysalan neuvottelujärjestö Sote

Lisätiedot:

Niilo Hakonen,
johtava työelämän kehittämisen asiantuntija, KT
niilo.hakonen@kt.fi

TYÖN MURROKSEN SEURANTA

Tietokortti perustuu KT:n ja alan pääsopijajärjestöjen yhteiseen työn murroksen seurantaan. Vuodesta 2019 tehty seuranta perustuu laajaan seurantakyselyyn, asiantuntijakeskusteluihin ja muihin lähteisiin. Tavoitteena on rakentaa yhteinen tilannekuva alojen työelämän kehityksestä päätöksenteon ja kehittämisen tueksi.

Koko raportti: www.kt.fi/tyon-murros/tulokset-2023